

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

KÖZIGAZGATÁSI TOVÁBBKÉPZÉSI INTÉZET

TÁJÉKOZTATÓ

a közigazgatási szakvizsga

Általános közigazgatási ismeretek

V. modul:

Az Európai Unió szervezete, működése és jogrendszere

című tananyagát érintő változásokról

Budapest, 2023. február 28.

Tisztelt Vizsgáló!

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem (a továbbiakban: NKE) jogszabályban rögzített feladata, hogy a közigazgatási szakvizsgálóhoz kapcsolódó ismeretanyagot időközönként hatályosítsa. A közigazgatási szakvizsgálóról szóló 35/1998. (II.27.) Korm. rendelet 3.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a követelményrendszeren alapuló tananyagot az NKE – különösen a jogszabályi változásokra tekintettel – rendszeresen, de legalább évente felülvizsgálja, és szükség esetén aktualizálja.

A jogszabályi kötelezettségen alapuló hatályosítást, a tananyag átdolgozását a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézete (a továbbiakban: NKE KTI) a 2023. január 01-jéig kihirdetett jogszabályok alapján zárta le. Az NKE KTI fontosnak tartja, hogy közzolgálati tisztviselők ismereteiket hatályosított tananyag alapján sajátítsák el és a 2023. márciusi vizsgaidőszak folyamán már a tankönyv lezárása, korábbi hatályosítása óta bekövetkezett jogszabályi módosulások is megjelenjenek a tananyagokban, s egyben a számonkérés alapját is képezzék.

A tananyag-kiegészítő dokumentumban minden az adott fejezetcímen belül végrehajtott módosítást az oldalszám és bekezdés feltüntetésével dőlt betűtípussal vastagon kiemelve jelöltük. Az új hatályos szövegrészek pirossal szedve találhatóak, míg a hatályát veszített részek fekete áthúzással vannak jelölve. Az egyes módosítások indokolása dőlt betűvel az adott módosított szövegrészt követően került rögzítésre. A bemutatott változások tankönyvekbe történő átvezetéséről március hónapban gondoskodunk.

A tananyag-kiegészítő dokumentum kibocsátásával az NKE KTI segítséget kíván nyújtani, hogy a közigazgatási szakvizsgálóra Ön a lehető legnaprakészebben tudjon felkészülni.

Eredményes felkészülést és sikeres vizsgát kívánunk!

Budapest, 2023. február 28.

**Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Közigazgatási Továbbképzési Intézet**

1.1. AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ ELŐZMÉNYEI ÉS AZ INTEGRÁCIÓ FOGALMA

8. oldal negyedik bekezdés az alábbiak szerint módosul

2022-ben az eurózóna 19 tagállammal rendelkezik. A gazdaságpolitikai koordináció feladatait a Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsa (ECOFIN) látja el.

Horvátország 2023. január 1-től – 9 és fél éves EU-tagság után, a Schengeni övezethez történő egyidejű csatlakozásával – bevezette az eurót. Így az eurózóna jelenleg 20 tagállammal rendelkezik. A gazdaságpolitikai koordináció feladatait a Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsa (ECOFIN) látja el.

Indokolás: Új fejlemény

1.8. ÚJ EURÓPA? – VÁLSÁGOK ÉS VÁLASZOK

25. oldal utolsó bekezdéstől folytatólagosan (új bekezdések és lábjegyzetek is):

~~Ennek következtében, míg korábban a fegyveres konfliktusok Oroszország közép-ázsiai szomszédságában voltak jellemzőek (Csecsenföld, Grúzia), az új korszakban a magas olajárak miatt gazdaságilag megerősödött Oroszország fellépése az Európai Unió közvetlen szomszédjára, Ukrajnára is kiterjed. 2014 folyamán a nemzetközi felháborodást kiváltó népszavazást követően Oroszország annektálta a Krímet. 2014 augusztusát követően Donyeck térségében a hivatalosan el nem ismert orosz katonai jelenlét következménye polgárháború lett. A NATO a kelet-közép-európai tagok (elsősorban a Baltikum) védelmében fokozza katonai jelenlétét a térségben.~~

~~Az ukrán konfliktus kirobbantója az önmagán túlmutató EU-Ukrajna társulási megállapodás lett. Míg az Európai Unió nem gondolta ezt az ukrán EU-tagság előszobájának, addig Oroszország a Nyugat térnyerését látta a saját érdekszférájában. Az Európai Unió számára Oroszország nemcsak külpolitikai és biztonságpolitikai kihívást jelent. Az Európai Unió gázfelhasználásának mintegy 40%-a származik Oroszországból. A bonyolult kül- és biztonságpolitikai helyzetet az energiapolitikai problémák is súlyosbítják.~~

~~Ennek következtében, míg korábban a fegyveres konfliktusok Oroszország közép-ázsiai szomszédságában voltak jellemzőek (Csecsenföld, Grúzia), az új korszakban a magas olajárak miatt gazdaságilag megerősödött Oroszország agresszív fellépését az Európai Unió közvetlen szomszédjára, Ukrajnára fókuszálta. 2014 folyamán nemzetközi felháborodást kiváltó népszavazást követően Oroszország annektálta a Krímet, majd Donyeck térségében a hivatalosan el nem ismert orosz katonai jelenlét következménye polgárháború lett. A NATO a kelet-közép-európai tagok (elsősorban a Baltikum) védelmében fokozta katonai jelenlétét a térségben. Azonban az Európai Unió számára Oroszország nemcsak külpolitikai és biztonságpolitikai kihívást jelentett. Az EU gázfelhasználásának mintegy 40%-a származott Oroszországból. A bonyolult kül- és biztonságpolitikai helyzetet az energiapolitikai problémák is súlyosbították.~~

~~2017 szeptemberétől alkalmazandó teljes körűen az EU – Ukrajna társulási megállapodás, amelyet az Európai Unió ugyan nem tekintett az ukrán EU-tagság előszobájának, de az orosz vezetés a Nyugat térnyeréseként értékelte azt saját érdekszférájában. A 2014 óta tartó konfliktus folytatásaként Oroszország 2021-ben **katonai jelenlétének** erőteljes növelésébe kezdett a kelet-ukrajnai határ orosz oldalán. 2022. február 21-én Putyin orosz elnök úgy döntött, hogy független entitásként elismeri **Ukrajna Doneck és Luhanszk közigazgatási régiók (oblaszty) nem kormányzati ellenőrzés alatt álló területeit**, és orosz csapatokat küld ezekre a területekre (mindezt az orosz Állami Duma, a parlament alsóháza egy héttel korábban megszavazta). Majd Oroszország 2022. február 24-én **inváziót indított**, és azóta is véres háborút folytat Ukrajna ellen.~~

~~Az Európai Unió határozottan elítélte az Ukrajna ellen **provokáció nélkül indított és indokolatlan orosz katonai agressziót**, valamint Ukrajna Doneck, Luhanszk, Zaporizzsja és Herszon régióinak jogellenes annektálását. Csakúgy, mint Belarusz részvételét az Oroszország által végrehajtott támadásban. Az uniós vezetők több ízben felszólították Oroszországot, hogy haladéktalanul szüntesse be katonai fellépését, feltétel nélkül vonjon vissza minden fegyveres erőt és katonai felszerelést Ukrajnából, és teljes~~

mértékben **tartsa tiszteletben Ukrajna területi integritását**, szuverenitását és függetlenségét.

Az Európai Tanács 2022. június 23-i ülésén az uniós vezetők **uniós tagjelölti státuszt adtak Ukrajnának**. Ezzel összefüggésben felkérték az Európai Bizottságot, hogy tegyen jelentést a Tanácsnak az Ukrajna uniós tagság iránti kérelmről szóló bizottsági véleményben meghatározott feltételek teljesüléséről.

Az orosz agresszió elindítása óta az EU **számos szankciót** fogadott el az Ukrajna elleni orosz katonai támadásra válaszul. Az intézkedések célja **gyengíteni Oroszország gazdasági bázisát**, megfosztani Oroszországot kritikus technológiáktól és piacoktól, valamint jelentősen korlátozni a hadviselésre irányuló képességeit.¹

Az Európai Unió a háború oroszok általi kirobbantását követően stratégiák kidolgozására törekedett az orosz gáztól való függetlenedés érdekében. Más beszállítók megcélzása, a zöld átmenet felgyorsítása, a kötelező gáztárolási szintek előírása szerepeltek többek között. Prioritásként jelent meg a vállalkozások és a lakosság támogatása a megemelkedett energiaárakkal szemben.

1.8. ÚJ EURÓPA? – VÁLSÁGOK ÉS VÁLASZOK

27. oldal első bekezdés után új bekezdés kerül:

Oroszország Ukrajna elleni inváziója miatt emberek milliói kényszerültek arra, hogy hátrahagyják otthonukat és az EU-ban, illetve a szomszédos országokban keressenek menedéket. 2022 márciusában az EU aktiválta az átmeneti védelemről szóló irányelvet, azt a rendkívüli körülmények esetén alkalmazható uniós sürgősségi mechanizmust, amely tömeges beáramlás esetén:

- azonnali és kollektív védelmet nyújt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeknek;
- enyhíti az uniós országok nemzeti menekültügyi rendszereire nehezedő nyomást.

Az átmeneti védelemről szóló irányelvben foglalt jogok közé tartozik a tartózkodási engedély, a munkavállalási és a lakhatási jog, valamint az orvosi ellátás és a gyermekek oktatáshoz való hozzáférése.²

1.8. ÚJ EURÓPA? – VÁLSÁGOK ÉS VÁLASZOK

28. oldal utolsó bekezdésben

~~Az unió történetében ismeretlen újabb kihívást az Európában a 2020-as év első negyedében jelentkező, és a kezdeti időszak során feltételezettnél jóval hosszabban elnyúló Covid-19 járvány jelenti.~~

Az unió történetében ismeretlen újabb kihívást az Európában a 2020-as év első negyedében jelentkező, és a kezdeti időszak során feltételezettnél jóval hosszabban elhúzódó Covid-19 járvány jelentette.

Indokolás: aktualizálás

---

¹ Az Oroszország ellen (2023. január közepéig) elfogadott, egyhangúlag megszavazott 9 szankciós csomagról; illetve Ukrajna és az ukrán nép EU általi támogatásának formáiról; valamint a háború által okozott válságokról lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-response-ukraine-invasion/#sanctions>; <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-response-ukraine-invasion/timeline-eu-response-ukraine-invasion/> (letöltés ideje: 2023. január 15.) Az EU-s szankciók orosz gazdaságra gyakorolt hatásáról lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/impact-sanctions-russian-economy/> (letöltés ideje: 2023. január 15.)

Továbbá az EU szankciókat fogadott el Belarusszal szemben, válaszul az Ukrajna elleni invázióban való részvételére, valamint Iránnal szemben, az iráni drónoknak az Ukrajna elleni orosz agresszióban való használatával összefüggésben.

² Az UNHCR (az Egyesült Nemzetek Szervezete Menekültügyi Főbiztossága) szerint több mint 17 millió ember menekült el Ukrajnából valamelyik európai országba.

2.1.1. ELSŐDLEGES JOGFORRÁSOK

30. oldal 2. felsorolásában a 3. ponthoz lábjegyzetet csatolunk:

- az új tagállamok belépésekor kötött csatlakozási szerződések (1972: Dánia, Egyesült Királyság, Írország; 1979: Görögország; 1985: Portugália, Spanyolország; 1994: Ausztria, Finnország, Svédország; 2003: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia; 2005: Bulgária, Románia; 2011: Horvátország);
- az új tagállamok belépésekor kötött csatlakozási szerződések (1972: Dánia, Egyesült Királyság, Írország; 1979: Görögország; 1985: Portugália, Spanyolország; 1994: Ausztria, Finnország, Svédország; 2003: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia; 2005: Bulgária, Románia; 2011: Horvátország);³

Indokolás: Potenciálisan felmerülő jogi kérdés tisztázására

2.4. AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁNAK ÉRTELMEZÉSE

37. oldalon az alfejezetmásodik bekezdése az alábbiak szerint módosul

A Lisszaboni Szerződés átnevezte és átalakította az unió bírósági szervezetrendszerét: maga az intézmény az Európai Unió Bírósága, melynek legmagasabb bírói fóruma a Bíróság (Európai Bíróság). Ezenkívül ítélkező fórum a Törvényszék (korábbi nevén az Elsőfokú Bíróság, melyet eredetileg az Európai Közösségek Bírósága tehermentesítésére hoztak létre), valamint a 2004-ben felállított és azóta megszűnt különös hatáskörű Közzolgálati Törvényszék. E többszintű bírósági szervezetrendszert összefoglalóan az Európai Unió Bírósága névvel illették. Azonban 2015-ben az uniós jogalkotó úgy döntött, hogy fokozatosan 56-ra emeli az Európai Unió Törvényszéke bíráinak számát, és ezzel párhuzamosan a Közzolgálati Törvényszék hatásköreit beolvasztja a Törvényszék (korábbi Elsőfokú Bíróság) hatáskörei közé. A Közzolgálati Törvényszék 2016. szeptemberétől megszűnt; így az Európai Unió Bírósága ma már két szinten működik.

A Lisszaboni Szerződés átnevezte és átalakította az unió bírósági szervezetrendszerét: maga az intézmény az Európai Unió Bírósága, melynek legmagasabb bírói fóruma a Bíróság (Európai Bíróság). Ezenkívül ítélkező fórum a Törvényszék, korábbi nevén az Elsőfokú Bíróság, amelyet eredetileg az Európai Közösségek Bírósága tehermentesítésére hoztak létre. 2004-ben felállították a Közzolgálati Törvényszéket, amely az eurokraták vitás ügyeiben járt el első fokon, de e különös hatáskörű fórum 2016-ban megszűnt, mivel a jogalkotó úgy döntött, hogy fokozatosan megemeli a Törvényszék bíráinak számát, valamint a Közzolgálati Törvényszék hatásköreit beolvasztja a Törvényszék hatáskörei közé. Így az Európai Unió Bírósága ma már két szinten működik.

Indokolás: rövidítés, egyszerűsítés, egyértelműsítés

3.1.2. AZ UNIÓS POLGÁRSÁG TARTALMA

40. oldal utolsó előtti bekezdése az alábbiak szerint módosul

Minden uniós polgárnak joga van ahhoz, hogy ~~az unió hivatalos nyelveinek bármelyikén~~ írásban forduljon az unió EUSZ 13. cikkében említett hét intézményéhez, illetve a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, valamint a Régiók Bizottságához, és a megkeresés nyelvén választ kapjon. E jogosítvány gyakorlati jelentősége viszonylag csekély, mert az uniós intézmény a válasszal már önmagában teljesíti kötelezettségét, és

³ Ellenben a Brexithöz kapcsolódó, az Egyesült Királyság és az EU között létrejött kilépési megállapodás nem része az elsődleges uniós jognak.

a megkereséssel vagy válasszal az uniós polgár nem válik személyesen érintetté a megkeresés tárgyát képező ügyben.

Minden uniós polgárnak joga van ahhoz, hogy **az unió hivatalos nyelveinek bármelyikén** írásban forduljon az unió hét intézményéhez, illetve a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, valamint a Régiók Bizottságához, és a megkeresés nyelvén választ kapjon.

Indokolás: egyszerűsítés

3.1.2. AZ UNIÓS POLGÁRSÁG TARTALMA

41. oldal második bekezdése az alábbiak szerint módosul

Az EUSZ 11. cikk (1) bekezdése értelmében az uniós intézmények biztosítják, hogy a polgárok az ~~unió tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azt nyilvánosan megvitathassák.~~ E rendelkezésnek – ami az uniós polgárok jogaként és az unió demokratikus működése egyik alapelveként is felfogható – azokban a tagállamokban lehet gyakorlati jelentősége, ahol korlátozzák külföldi állampolgárok nyilvános szerepléseit választási kampányokban. A Bíróságnak ilyen természetű ügyekben eddig nem kellett állást foglalnia.

Az uniós intézmények biztosítják, hogy a polgárok az **unió tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azt nyilvánosan megvitathassák.** E rendelkezésnek – ami az uniós polgárok jogaként és az unió demokratikus működése egyik alapelveként is felfogható – azokban a tagállamokban lehet gyakorlati jelentősége, ahol korlátozzák külföldi állampolgárok nyilvános szerepléseit választási kampányokban.

Indokolás: egyszerűsítés

3.3.1. AZ UNIÓS ALAPJOGVÉDELLEM INDOKOLTSÁGA, AZ ALAPJOGVÉDELMI RENDSZER KIALAKULÁSA ÉS ELEMEI

46. oldal harmadik bekezdésben a következő szöveg törlésre kerül:

Az Alapjogi Ügynökség 2018–2022 közötti stratégiája keretében az alapjogok védelméhez kapcsolódó 5 prioritást határoztak meg: 1) Trendek beazonosításához összehasonlítható adatok gyűjtése, elemzése; 2) Hozzájárulás a jobb jogalkotáshoz és jogalkalmazáshoz: független tanácsadói tevékenység; 3) A jogokhoz illeszkedő szakpolitikai válaszok támogatása: valós idejű segítségnyújtás és szakértői támogatás; 4) A jogok, értékek és szabadságok hatékony előmozdítása; 5) Az együttműködés erősítése az országos és helyi alapjogi szereplőkkel: együttműködés a támogató közösségekkel.

Indokolás: időmúlás, egyszerűsítés

3.3.1. AZ UNIÓS ALAPJOGVÉDELLEM INDOKOLTSÁGA, AZ ALAPJOGVÉDELMI RENDSZER KIALAKULÁSA ÉS ELEMEI

47. oldalon 17. lábjegyzet szövege alábbiak szerint lecserélésre kerül:

A 7. cikk szerinti eljárás Lengyelország és Magyarország ellen indult évekkel ezelőtt több témában a jogállamiság és a hatalommegosztás elvei, valamint az alapvető jogok megsértésének gyanúja miatt. Magyarországgal szemben az Európai Parlament, míg Lengyelországgal szemben az Európai Bizottság kezdeményezte az eljárás megindítását, amelyek jelenleg a megelőző szakaszban tartanak. (Az eljárás két szakasza: a megelőző, illetve a szankciós szakasz.)

A 7. cikk szerinti eljárás Lengyelország és Magyarország ellen indult évekkel ezelőtt több témában a jogállamiság és a hatalommegosztás elvei, valamint az alapvető jogok megsértésének gyanúja miatt. Magyarországgal szemben az Európai Parlament, míg

Lengyelországgal szemben az Európai Bizottság kezdeményezte az eljárás megindítását. Az eljárás két szakasza: a megelőző, illetve a szankciós szakasz. Az Európai Bizottság szerint Magyarországon a legnagyobb problémát a korrupció jelenti. Az uniós helyreállítási alapból (RRF) származó források kifizetését a magyar fél általi korrupcióellenes fellépésektől teszi függővé a Bizottság, amelyek tekintetében intézkedéseket vár el. Amennyiben megítélésük szerint nem teljesülnek kielégítő módon az elvárt intézkedések (jogsabályi- és intézményi feltételek), Magyarország lenne az első európai uniós tagállam, amelynek a jogállamiság megsértése miatt csökkentik az EU-s támogatásait.

Indokolás: Új fejlemények

3.3.2. AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

47. oldalon Alfejezet címe utáni első bekezdés az alábbiak szerint módosul

~~Az Európai Tanács 1999-ben kezdeményezte, hogy egy a tagállamok állam- és kormányfőinek, a Bizottság elnökének, az Európai Parlamentnek és a tagállami parlamenteknek a képviselőiből álló testület készítse el az Európai Unió Alapjogi Chartájának tervezetét. A testület, amely Európai Konventnek nevezte magát, és később az Alkotmányos Szerződés tervezetét elkészítő testület mintájául szolgált, 2000. októberére készítette el a tervezetet. Az Alapjogi Charta szövegét 2000. december 7-én az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökei hirdették ki ünnepélyesen.~~

Az Európai Tanács 1999-ben kezdeményezte, hogy egy a tagállamok állam- és kormányfőinek, a Bizottság elnökének, az Európai Parlamentnek és a tagállami parlamenteknek a képviselőiből álló testület, az úgynevezett konvent készítse el az Európai Unió Alapjogi Chartájának tervezetét. Az Alapjogi Charta szövegét 2000. december 7-én az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökei hirdették ki ünnepélyesen.

Indokolás: Egyszerűsítés

3.3.3. AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI EGYZMÉNYE

49. oldal bekezdéseiben a szöveg az alábbiak szerint változik, valamint a 23., 24. lábjegyzetek is törlésre kerülnek:

~~Kézenfekvőnek tűnt, hogy az unió az alapjogok védelmét az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) alapján és az ahhoz kapcsolódó intézményrendszer igénybevételével biztosítsa. Az ezzel kapcsolatos törekvések azonban változatos akadályokba ütköztek, aminek köszönhetően az uniós törekvések súlypontja fokozatosan az Alapjogi Charta irányába tolódott el.~~

~~Az Európai Unió az Emberi Jogok Európai Egyezménye szempontjából nem szerződő fél, így aktusai az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) előtt közvetlenül nem támadhatóak. Az EJEB joggyakorlata elvileg nyitva hagyja annak a lehetőségét, hogy az EU aktusaiért az Egyezmény alapján közvetett módon a tagállamok feleljenek, ugyanis megállapította, hogy a tagállamok felelőssége az Egyezmény alapján hatáskör átruházás esetén is folyamatos.²³ A legtöbb esetben azonban az EJEB ténylegesen tartózkodik a közvetett felelősség megállapításától, és az uniós szervek tevékenységét vagy mulasztását nem rója fel a tagállamoknak.²⁴ A tagállami tevékenység vagy mulasztás esetén viszont az EJEB megállapítja az Egyezmény megsértését akkor is, ha a tagállamok uniós jogot hajtanak végre. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye mint nemzetközi szerződés nem tételes uniós jog, hanem mint annak általános elvei vált az uniós jog részévé. Tehát ha a tagállamok azt kívánják elérni, hogy az EJEB ítélhesse meg az uniós intézmények tevékenységét, vagy egyáltalán az uniós intézmények tevékenysége az Egyezmény alapján megítélhető legyen, akkor az Európai Uniónak csatlakoznia kell az Egyezményhez.~~

~~Az erre vonatkozó politikai szándék már az 1990-es évek elején kialakult, azonban az Európai Bíróság 2/94 sz. véleményében úgy foglalt állást, hogy egyrészt az uniónak nincsen ilyen hatásköre, másrészt a csatlakozás alapvetően megváltoztatná a közösségi~~

jogrendet. A Lisszaboni Szerződés a hatáskörrel kapcsolatos problémát orvosolta, és az EU ennek megfelelően tárgyalásokat kezdeményezett az Európa Tanáccsal a csatlakozás feltételeiről. Első lépésként az Egyezmény 2010. június 1-jén hatályba lépett 14. Jegyzőkönyve lehetővé tette államok mellett nemzetközi szervezetek – így az Európai Unió – csatlakozását az Egyezményhez. Ezt követően az EU és az Európa Tanács tárgyalói 2013 áprilisában véglegesítették a csatlakozási megállapodás szövegét, aminek hatályba lépéséhez azonban a megállapodás értelmében a Bíróság támogató véleménye, az Európai Parlament kétharmados, az EU tagállamainak pedig egyhangú támogatása, majd az Európa Tanács valamennyi tagállamának ratifikációja volt szükséges. Az Európai Unió Bírósága 2014 decemberében azonban 2/13-sz. véleményével nem támogatta a megállapodást, arra hivatkozva, hogy az egy unión kívüli szervet jogosítana fel az uniós jog alkalmazásának felülvizsgálatára, így sértené az uniós jog autonómiáját. Az EU csatlakozása az Egyezményhez elvileg továbbra is lehetséges, azonban ennek az uniós joggal összeegyeztethető intézményi és eljárási megoldásai ma még nem körvonalazódnak. Ugyanakkor az Egyezménynek és az EJEB joggyakorlatának a csatlakozástól függetlenül is meghatározó szerepe van az uniós jogvédelemben. Ha a charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az Egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az Egyezményben szerepelnek. Ennek megállapításához a charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatok nyújtanak segítséget, amelyek minden cikknél megjelölik az Egyezmény releváns rendelkezéseit. A Bíróság – bár az EJEB határozatait nem tekinti magára nézve kötelezőnek – szorosan követi az Egyezmény EJEB által kialakított értelmezését és annak változásait, és tartózkodik az olyan jogértelmezéstől, amely nyilvánvalóan ellentétes lenne azzal.

Kézenfekvőnek tűnt, hogy az uniós alapjogok védelmét az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) alapján és az ahhoz kapcsolódó intézményrendszer igénybevételével biztosítsa. Az ezzel kapcsolatos törekvések azonban több akadályba is ütköztek, aminek köszönhetően az uniós törekvések súlypontja fokozatosan az Alapjogi Charta irányába tolódott el.

Az Európai Unió az Emberi Jogok Európai Egyezménye szempontjából nem szerződő fél, így aktusai az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) előtt közvetlenül nem támadhatóak. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye, mint nemzetközi szerződés nem tételes uniós jog, hanem mint annak általános elvei vált az uniós jog részévé. Tehát ha a tagállamok azt kívánják elérni, hogy az EJEB ítélhesse meg az uniós intézmények tevékenységét, vagy egyáltalán az uniós intézmények tevékenysége az Egyezmény alapján megítélhető legyen, akkor az Európai Uniónak csatlakoznia kellene az Egyezményhez.

Az erre vonatkozó politikai szándék már az 1990-es évek elején kialakult, de – jogi akadályoknak köszönhetően – az EU csak a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését követően kezdeményezett tárgyalásokat az Európa Tanáccsal a csatlakozás feltételeiről. Az EU és az Európa Tanács tárgyalói véglegesítették a csatlakozási megállapodás szövegét, ám a folyamat az Európai Unió Bírósága támogató véleményének hiányában nem folytatódott. A Bíróság 2014 decemberében elfogadott véleményében arra hivatkozott, hogy amennyiben az EU csatlakozna az Európai Emberi Jogi Egyezményhez, az azt jelentené, hogy egy unión kívüli szervet jogosítanának fel az uniós jog alkalmazásának felülvizsgálatára, és ez a tény sértené az uniós jog autonómiáját. Az EU csatlakozása az Egyezményhez elvileg továbbra is lehetséges, azonban ennek az uniós joggal összeegyeztethető intézményi és eljárási megoldásai ma még nem körvonalazódnak.

Ugyanakkor az Egyezménynek és az EJEB joggyakorlatának a csatlakozástól függetlenül is meghatározó szerepe van az uniós jogvédelemben. Ha a Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az Egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az Egyezményben szerepelnek. A Bíróság követi az Egyezmény EJEB által kialakított értelmezését és annak változásait, és tartózkodik az olyan jogértelmezéstől, amely nyilvánvalóan ellentétes lenne azzal.

Indokolás: Egyszerűsítés, információ szűrése

4.1.2. AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEI

54. oldal utolsó bekezdése az alábbiak szerint változik

Jellemző az előkészítési feladat fontosságára és komplexitására, hogy a COREPER I esetében a „Mertens-csoport”, míg a COREPER II esetében az „Antici-csoport” végzi a képviselők és helyetteseik üléseinek előkészítését. Ezt egészíti ki a speciális szaktanácsok, valamint munkacsoportok szervezete, amelyek segítik a COREPER-ben megtárgyalandó döntések tervezeteinek előkészítését: így a kül- és biztonságpolitika terén, különösen a válságkezelő műveletek stratégiai irányításában például a ~~Politikai és Biztonsági Bizottság~~, a rendészeti és igazságügyek terén pedig a ~~Koordináló Bizottság~~, gazdasági ügyekben a ~~Gazdasági és Pénzügyi Bizottság~~ vagy a ~~Foglalkoztatási Bizottság~~. A tagállami érdekek összeegyeztetésének kényszere okán az egyeztető fórumok, valamint döntések előkészítéséért felelős belső szervezeti egységek száma is egyértelműen jelzi, hogy a Tanács a kormányközi együttműködés modelljéhez kapcsolódik. A belső szervezeti egységek közötti hatékony együttműködés jelentős munkaszervezést és koordinációt igényel.

Jellemző az előkészítési feladat fontosságára és komplexitására, hogy mind a COREPER I, mind a COREPER II esetében speciális csoportok végzik a képviselők és helyetteseik üléseinek előkészítését. Ezen túlmenően a különböző szakterületeken szaktanácsok, munkacsoportok szervezete segíti a COREPER-ben megtárgyalandó döntések tervezeteinek előkészítését. A tagállami érdekek összeegyeztetésének kényszere okán az egyeztető fórumok, valamint döntések előkészítéséért felelős belső szervezeti egységek száma is egyértelműen jelzi, hogy a Tanács a kormányközi együttműködés modelljéhez kapcsolódik.

Indokolás: Egyszerűsítés

5.3.1. A TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERET

75. oldal fejezetei az alábbiak szerint módosulnak

A többéves pénzügyi keret vagy hosszú távú költségvetés (korábban: pénzügyi terv), 1988 óta része az Európai Unió működésének. Öt-, illetve hétéves időszakokat ölel fel. Mindaddig hat többéves pénzügyi keret kialakítására került sor. Az előző, a 2014–2020 közötti időszakra szóló, a 2007–2013-as periódus céljait folytatva a munkahelyteremtést és a fenntartható növekedést helyezte középpontjába. A jelenlegi, 2021–2027 közötti, a Covid-19 válságot követő helyreállítás motorját képező költségvetés.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 312. cikke jogilag kötelező erővel ruházza fel a többéves pénzügyi keretet, miszerint az „kiadási kategóriánként meghatározza a kötelezettségvállalási és a kifizetési előirányzatok éves felső határát”. A többéves pénzügyi keretről a Parlament egyetértését követően a Tanács egyhangúlag dönt. A többéves pénzügyi keret nem az EU hétéves költségvetése, hanem olyan mechanizmus, amely biztosítja, hogy az uniós kiadások tervezhetőek legyenek, és egyúttal szigorú költségvetési normáknak feleljenek meg. Az Európai Parlament és a Tanács — amelyek együttesen alkotják az Európai Unió „költségvetési hatóságát” — minden évben e kereten belül döntenek a soron következő év költségvetéséről. A többéves pénzügyi keret meghatározza a következő évek tényleges politikai prioritásait, azaz nemcsak költségvetési, hanem politikai keretet is alkot.

A többéves pénzügyi keret kiadási kategóriánként meghatározza a kötelezettségvállalási és a kifizetési előirányzatok éves felső határát, és így biztosítja, hogy az uniós kiadásai rendezett módon, saját forrásai határain belül alakuljanak. A többéves pénzügyi keret nem olyan részletes, mint az éves költségvetés.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről, az EU hosszú távú költségvetéséről a bizottsági korábbi előterjesztését követően, 2019. decembere óta folytak a tárgyalások, miután a finn elnökség számadatokat is tartalmazó tárgyalási keretdokumentumot nyújtott be. A dokumentum kapcsán az Európai Tanács hangsúlyozta,

hogy a 2021–2027-re szóló következő többéves pénzügyi keret jelentős mértékben hozzá fog járulni az éghajlat-politikai fellépéshez.

Majd 2020 júliusában Charles Michel, az Európai Tanács elnöke terjesztette elő az EU hosszú távú költségvetésére és a Covid-19 világjárvány következtében szükségessé vált **helyreállítási csomagra** (NextGenerationEU) vonatkozó új javaslatát, az új tárgyalási keretdokumentumot, amely alapként szolgált az uniós tagállamok vezetőinek megbeszéléseihez. A kulcsszavak: konvergencia, reziliencia és átalakulás; a Covid-19 okozta károk helyreállítása, a gazdaságok megreformálása, illetve társadalmaink átalakítása. A Brüsszelben üléselő uniós vezetők megegyeztek a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló hosszú távú uniós költségvetésről, amely a tervek szerint 1 074,3 milliárd euróval gazdálkodik, és a költségvetésből a digitális és zöld átállásra irányuló beruházásokat fogja támogatni. Megállapodás született a 750 milliárd eurós helyreállítási erőfeszítésről is, amelynek célja, hogy segítse az EU-t a világjárvány okozta válság leküzdésében: ebből 390 milliárd euró a tagállamok számára nyújtott **vissza-nem térítendő támogatás**, 360 milliárd euró pedig **kölcsön** formájában kerül elosztásra.

A Bizottság a többéves pénzügyi keretre vonatkozó előterjesztésében javaslatot tett **az uniós finanszírozás és a jogállamiság tiszteletben tartása közötti kapcsolat** megerősítésére. A javaslat által elindított folyamat 2020 végén ért véget azzal, hogy a Tanács után a Parlament is jóváhagyta azt a **rendeletet, amely az uniós források védelmét szolgálja a jogállamiságot torzító kormányok visszaéléseivel szemben**.

A 2021. január 01-jén hatályba lépett új rendelet értelmében az uniós kifizetések visszatérthatók azokról az országokról, amelyekben az uniós források kezelése kapcsán bebizonyosodik a jogállamiság megsértése. A folyamat során, ha a Bizottság megállapítja a jogsértést, javasolja, hogy az adott tagállam kormánya ellen indítsák el a feltételrendszerhez kapcsolódó eljárást, ezt követően pedig vágják meg vagy fagyasszák be a tagállamnak az uniós költségvetésből járó forrásokat. A Tanács ezt követően minősített többséggel szavaz a javasolt intézkedésről. A rendelet elfogadását hosszadalmas viták előzték meg, amelynek során a magyar és a lengyel kormány a 2021–2027-es hosszú távú költségvetés megszavazását (amelyhez teljes konszenzus szükséges) attól tette függővé, hogy a jogállamisági mechanizmus az általuk javasoltaknak megfelelően kerüljön elfogadásra. A konszenzus 2020 decemberében született meg egy háromoldalú Orbán–Morawieczyk–Merkel tárgyalás keretében. Az ezt követően a Parlament által megszavazott, így elfogadott jogszabály akkor is alkalmazható, ha a minden tagállam által tiszteletben tartandó alapvető jogok – például a demokrácia vagy az igazságszolgáltatás függetlensége – rendszerszintűen sérülnek és ennek hatása van/lehet az uniós források kezelésére (a rendeletben külön rész példákkel egyértelműsíti az elképzelhető jogsértéseket). A jogszabály megoldást talált arra, hogy ne az uniós támogatásokra számító vagy azokról függő végső kedvezményezettek szenvedjék meg kormányaik jogsértéseinek következményeit; a támogatást elnyert személyek, szervezetek panasszal élhetnek a Bizottság erre a célra felállított weboldalán, ahol segítséget kapnak ahhoz, hogy hozzájussanak a számukra megítélt összeghez.²⁸ A 2021-től induló uniós költségvetés és helyreállítási program keretében elfogadott feltételrendszer jogszerűségét vitató magyar és lengyel kormány pert indított az EU Bíróságán abban bízva, hogy az a jogállamisági mechanizmusról szóló rendeletet megsemmisíti vagy annak kiigazításra hívja fel a jogalkotót. A Bíróság a pert gyorsított eljárásban tárgyalja. Ezzel párhuzamosan a Bizottság információkat vár a jogállami feltételrendszer előírásaival kapcsolatosan a két érintett ország kormányától. E válaszok tartalmától teszi függővé, elfogadja-e kérelmeiket a helyreállítási tervben jelölt pénzforrások lehívásával kapcsolatban. Magyarország esetében elsősorban két témakörben várják a választ: a korrupció-elleni keretrendszer, és a közbeszerzések átláthatósága tekintetében.

A jogállamisági mechanizmus kapcsán megszületett kompromisszumnak köszönhetően elfogadott, 2021. január 1-jén indult hosszú távú költségvetés az első, amely a 27 tagállamból álló Európai Unió számára készült. A Bizottság új, korszerű hosszú távú költségvetésre tett javaslatot, amely szorosan igazodik a 27 tagállamból álló Unió politikai prioritásaihoz. A cél az uniós költségvetés modernizálása. A Bizottság által javasolt korszerű keret és új, megreformált programok a következő elveken alapulnak: **nagyobb**

~~hangsúly az uniós hozzáadott értékre, észszerűbb és átláthatóbb költségvetés; kevesebb bürokrácia a kedvezményezettek számára; rugalmasabb és reagálóképesebb költségvetés; teljesítőképes költségvetés. A programok következő generációjának (ezekről lásd később) **hatékony és eredményes végrehajtása** kiemelt prioritás, amely a Bizottság, a tagállamok, a regionális hatóságok és az uniós költségvetéssel gazdálkodók közös felelőssége.~~

Az öt-, illetve hétéves időszakokat felölelő többéves pénzügyi keret (korábban: pénzügyi terv), 1988 óta része az Európai Unió működésének. Olyan mechanizmus, amely biztosítja, hogy az uniós kiadások tervezhetőek legyenek, és egyúttal szigorú költségvetési normáknak feleljenek meg. A többéves pénzügyi keret kevésbé részletes, mint az éves költségvetés. Meghatározza a következő évek tényleges politikai prioritásait, azaz nemcsak költségvetési, hanem politikai keretet is alkot. Az EUMSZ szerint a jogilag kötelező erővel bíró többéves pénzügyi keret „kiadási kategóriánként meghatározza a kötelezettségvállalási és a kifizetési előirányzatok éves felső határát” és így biztosítja, hogy az uniós kiadásai rendezett módon, saját forrásai határain belül alakuljanak.

A többéves pénzügyi keretről a Parlament egyetértését követően a Tanács egyhangúlag dönt. Az Európai Parlament és a Tanács – amelyek együttesen alkotják az Európai Unió „költségvetési hatóságát” – minden évben e kereten belül határozzák meg a soron következő év költségvetését.

Mindeddig hat többéves pénzügyi keret kialakítására került sor. Az előző, a 2014–2020 közötti időszakra szóló, a 2007–2013-as periódus céljait folytatva a munkahelyteremtést és a fenntartható növekedést helyezte középpontjába. A jelenlegi, 2021–2027 közötti, a Covid 19-válságot követő helyreállítás motorját képező költségvetés.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret kapcsán az Európai Tanács elnöke terjesztette elő az EU hosszú távú költségvetésére és a Covid 19 világjárvány következtében szükségessé vált **helyreállítási csomagra** (NextGenerationEU) új tárgyalási keretdokumentumot, amely alapként szolgált az uniós tagállamok vezetőinek megbeszéléseihez. A kulcsszavak: konvergencia, reziliencia és átalakulás; a Covid19 okozta károk helyreállítása, a gazdaságok megreformálása, illetve társadalmaink átalakítása. Az eredeti tervek szerint a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret célja jelentős mértékben hozzájárulni az éghajlat-politikai fellépéshez is.

Az uniós vezetők megegyeztek a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló hosszú távú uniós költségvetésről, amely a tervek szerint 1 074,3 milliárd euróval gazdálkodik, és a költségvetésből a digitális és zöld átállásra irányuló beruházásokat fogja támogatni. Megállapodás született a 750 milliárd eurós helyreállítási erőfeszítésről is, amelynek célja, hogy segítse az EU-t a világjárvány okozta válság leküzdésében: ebből 390 milliárd euró a tagállamok számára nyújtott **vissza nem térítendő támogatás**, 360 milliárd euró pedig **kölcsön** formájában kerül elosztásra.⁴

A Bizottság a többéves pénzügyi keretre vonatkozó előterjesztésében javaslatot tett **az uniós finanszírozás és a jogállamiság tiszteletben tartása közötti kapcsolat** megerősítésére. A javaslat által elindított folyamat eredményeképpen a Tanács után a Parlament is jóváhagyta azt a **rendeletet, amely az uniós források védelmét szolgálja a jogállamiságot torzító kormányok visszaéléseivel szemben**. A 2021. január 01-jén hatályba lépett új rendelet⁵ értelmében az uniós kifizetések visszatartathatók azoktól az

⁴ A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló rendeletnek megfelelően a Bizottság minden évben, az n+1. évre vonatkozó költségvetési eljárást megelőzően technikai kiigazításokat hajt végre a többéves pénzügyi kereten, és erről tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

https://commission.europa.eu/system/files/2022-06/com_2022_266_1_en.pdf

letöltés ideje 2023. január 25.

⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52018PC0324>

<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/press-room/20201211IPR93622/kotelezo-ervenyu-europai-jogszaballya-valt-a-jogallamisagi-feltetelrendsze>

országoktól, amelyekben az uniós források kezelése kapcsán bebizonyosodik a jogállamiság megsértése. A folyamat során, ha a Bizottság megállapítja a jogsértést, javasolja, hogy az adott tagállam kormánya ellen indítsák el a feltételrendszerhez kapcsolódó eljárást, ezt követően pedig vágják meg vagy fagyasszák be a tagállamnak az uniós költségvetésből járó forrásokat. A Tanács ezt követően minősített többséggel szavaz a javasolt intézkedésről. Az elfogadott jogszabály akkor is alkalmazható, ha a minden tagállam által tiszteletben tartandó alapvető jogok – például a demokrácia vagy az igazságszolgáltatás függetlensége – rendszerszintűen sérülnek és ennek hatása van/lehet az uniós források kezelésére.⁶

A jogszabály megoldást talált arra is, hogy ne az uniós támogatásokra számító vagy azoktól függő végső kedvezményezettek szenvedjék meg kormányaik jogsértéseinek következményeit; a támogatást elnyert személyek, szervezetek panasszal élhetnek a Bizottság erre a célra felállított weboldalán, ahol segítséget kapnak ahhoz, hogy hozzájussanak a számukra megítélt összeghez.

A jogállamisági mechanizmus kapcsán megszületett kompromisszumnak köszönhetően elfogadott, 2021. január 1-jén indult hosszú távú költségvetés az első, amely a 27 tagállamból álló Európai Unió számára készült. Cél az uniós költségvetés modernizálása. A Bizottság által javasolt korszerű keret és új, megreformált programok a következő elveken alapulnak: **nagyobb hangsúly az uniós hozzáadott értékre; ésszerűbb és átláthatóbb költségvetés; kevesebb bürokrácia a kedvezményezettek számára; rugalmasabb és reagálóképesebb költségvetés; teljesítőképes költségvetés.** A **programok** következő generációjának (ezekről lásd később) **hatékony és eredményes végrehajtása** kiemelt prioritás, amely a Bizottság, a tagállamok, a regionális hatóságok és az uniós költségvetéssel gazdálkodók közös felelőssége.

Indokolás: új fejlemények, egyszerűsítés

(utolsó letöltések: 2021. január 26.)

⁶ A 2021-től induló uniós költségvetés és helyreállítási program keretében elfogadott feltételrendszer jogszerűségét vitatta a magyar és lengyel kormány. Pert indítottak az EU Bíróságán abban bízva, hogy az a jogállamisági mechanizmusról szóló rendeletet megsemmisíti vagy annak kiigazításra hívja fel a jogalkotót. A Bíróság **elutasította keresetet. Az ítélet szerint a jogszabály alapján jogszerű az uniós források megvonása. Érvelésük szerint:** „a rendelet az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek megsértéséből kellően, közvetlenül következő érintettségével szembeni védelmére, nem pedig önmagában véve a jogállamisági elvek megsértésének szankcionálására irányul”.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság információkat várt a jogállami feltételrendszer előírásaival kapcsolatosan a két érintett ország kormányától. E válaszok tartalmától teszi függővé, elfogadja-e kérelmeiket a helyreállítási tervben jelölt pénzforrások lehívásával kapcsolatban. Magyarországon elsősorban két témakörben várják a választ: a korrupció elleni keretrendszer, és a közbeszerzések átláthatósága tekintetében. Az eljárás során a magyar kormány kötelezettséget vállalt számos olyan korrekciós intézkedés elfogadására, amelyeket a Bizottság felvetett (jogszabályi változtatások, intézmények létrehozása). Azonban a Tanács értékelése szerint a Magyarország által elfogadott korrekciós intézkedések nem kielégítőek a jogállamisági elvek megállapított megsértésének orvoslásához, valamint az abból eredő, az uniós költségvetést érintő kockázatok kezeléséhez, ezért az uniós források egyrésze lehívásának lehetőségét továbbra is felfüggesztették. <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/12/12/rule-of-law-conditionality-mechanism/> letöltés ideje: 2023. január 25.

A tárgyban adta ki a Kormány az 1009/2023. (I. 24.) Korm. határozatát a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz keretében Magyarország számára rendelkezésre álló hitelfelvételről, és a magyar Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv REPowerEU fejezettel való kiegészítéséről, utasítván az érintett minisztereket a pénzek lehívása érdekében teendő szükséges intézkedések megtételére.

5.3.2. AZ ÉVES KÖLTSÉGVETÉS

A költségvetési eljárás

79. oldal alfejezet-címek utáni bekezdés utáni kiegészítés és új lábjegyzet

A többéves pénzügyi keret elfogadásával kapcsolatos fontos tényező, hogy a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését követően az Európai Parlamentnek egyetértési joga van, tehát igent vagy nemet mondhat. A Tanács az EP egyetértése esetén egyhangúan határoz.

A többéves pénzügyi keret elfogadásával kapcsolatos fontos tényező, hogy a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését követően az Európai Parlamentnek egyetértési joga van, tehát igent vagy nemet mondhat. A Tanács az EP egyetértése esetén egyhangúan határoz.

Az Unió éves költségvetését a Bizottság javaslatának előterjesztése alapján az Európai Parlament és a Tanács különleges jogalkotási eljárás keretében eljárva határozza meg.⁷

Indokolás: Szükséges kiegészítés

6.1. A HATÁSKÖR-ÁTRUHÁZÁS ELVE ÉS AZ UNIÓS HATÁSKÖRÖK RENDSZERE

87. oldal első bekezdése az alábbiak szerint módosul

A Szerződések értelmében az uniós hatáskörök gyakorlására a **szubszidiaritás** és az **arányosság** elvei irányadóak. A szubszidiaritás elve azokon a területeken érvényesül, amelyek nem tartoznak az unió kizárólagos hatáskörébe. Az elv lényege, hogy az unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés célját a tagállamok (központi, regionális vagy helyi szinten) nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatásai miatt uniós szinten jobban megvalósíthatóak. Az arányosság elvének értelmében az uniós intézkedések sem formailag, sem tartalmilag nem terjeszkedhetnek túl azon, ami a Szerződések célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

A Szerződések értelmében az uniós hatáskörök gyakorlására a **szubszidiaritás** és az **arányosság** elvei irányadóak.⁸

Indokolás: Ismétlés elkerülése, egyszerűsítés

6.2.3. SZABADSÁGON, BIZTONSÁGON ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉN ALAPULÓ TÉRSÉG

95. oldal utolsó bekezdése az alábbiak szerint módosul

A Lisszaboni Szerződés teremtette meg a jogi alapot az Európai Ügyészség létrehozására, megerősített együttműködés keretében. Az Európai Ügyészséghez eddig 22 tagállam csatlakozott. A főügyész és a 22 európai ügyész 2020 szeptemberében tette le az esküt az Európai Bíróság előtt. A független uniós testületként működő Európai Ügyészség (EPPO) hatáskörébe az uniós pénzügyi érdekeket sértő csalás, korrupció, pénzmosás és határokon átnyúló hozzáadottérték-adó csalás bűncselekmények gyanújának kivizsgálása, az elkövetők büntetőeljárás alá vonása fog tartozni. A magyar kormány nem kíván részt venni a megerősített együttműködésben..

⁷ A 2023. évi költségvetés elfogadásának folyamatáról lásd: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/eu-budget-timeline/>

A 2023. évi költségvetés fő területeiről lásd:

<https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/2023-eu-budget-main-areas/>

letöltések: 2023. január 26.

⁸ A szubszidiaritás és az arányosság elvéről lásd a 4.2.1. AZ UNIÓS DÖNTÉSHOZATAL ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI című alfejezetben

A Lisszaboni Szerződés teremtette meg a jogi alapot az Európai Ügyészség létrehozására, megerősített együttműködés keretében. Az Európai Ügyészséghez eddig 22 tagállam csatlakozott. A főügyész és a 22 európai ügyész 2020 szeptemberében tette le az esküt az Európai Bíróság előtt és a – mind az Európai Bizottságtól, mind a tagállami kormányoktól – független uniós testületként működő Európai Ügyészség (EPPO) 2021. június 1-jén kezdte meg munkáját. Hatáskörébe tartozik az uniós pénzügyi érdekeket sértő csalás, korrupció, pénzmosás és határokon átnyúló hozzáadottérték-adó csalás bűncselekmények gyanújának kivizsgálása, az elkövetők büntetőeljárás alá vonása. A magyar kormány nem támogatta a szerv létrehozását és nem kíván a megerősített együttműködés keretében belépni az Európai Ügyészségbe.

Indokolás: Hatályosítás, aktualizálás

6.2.6. MONETÁRIS POLITIKA

100. oldal második bekezdése az alábbiak szerint módosul

~~A második, illetve a harmadik szakaszbeli részvételük alapján a tagállamokat három csoportba sorolhatjuk. Azon tagállamok, amelyek elérték a harmadik szakaszt – jelenleg 19 tagállam –, alkotják az **eurózónát**.~~

A második, illetve a harmadik szakaszbeli részvételük alapján a tagállamokat három csoportba sorolhatjuk. Azon tagállamok, amelyek elérték a harmadik szakaszt – az euró horvát bevezetésével jelenleg 20 tagállam –, alkotják az **eurózónát**.

Indokolás: új fejlemény

6.2.6. MONETÁRIS POLITIKA

Költségvetési Paktum és Európai Szemeszter

101. oldal alcím alatti bekezdésből a következő szöveg törlésre kerül:

~~Az Európai Szemeszter 2020-as évre vonatkozó országspecifikus ajánlásai figyelembe vették a Covid-19 világjárvány miatti rendkívüli körülményeket, valamint azt, hogy 2020 márciusában aktiválták a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezését. Az általános mentesítési rendelkezés a költségvetési politikák összehangolását segíti elő súlyos gazdasági visszaesés idején.~~

Indokolás: időmúlás

6.2.10. ENERGIA

108. oldal harmadik bekezdése átrendezésre és kiegészítésre kerül

~~A krími háború óta élesedő EU–Oroszország-konfliktus ezt a rendszerszintű veszélyt még tovább erősítette. Annak érdekében, hogy az orosz befolyást, illetve a kockázati tényezőket csökkenteni lehessen, az EU nagyobb mozgásteret igyekszik kialakítani a szektorban, és végcélként az **energiaunió** kialakítását szorgalmazza.⁹~~

A krími háború óta élesedő EU–Oroszország-konfliktus ezt a rendszerszintű veszélyt még tovább erősítette. Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziója és a gázellátás fegyverként való felhasználása példátlan energiaválságot idézett elő az Európai Unióban. Az energiaárak ugrásszerűen megemelkedtek, ami nagyban megnehezíti az európai polgárok életét. Az EU határozott lépéseket tesz a helyzet megoldása érdekében. Annak érdekében, hogy az orosz befolyást, illetve a kockázati tényezőket csökkenteni lehessen, az EU jó ideje nagyobb mozgásteret igyekszik kialakítani a szektorban, és végcélként az

---

⁹Arató, Koller: i. m., 280–281.

energiaunió kialakítását szorgalmazza.¹⁰ Válaszképpen a nehézségekre és az energia világpiacán kialakult zavarokra, melyeket az orosz agresszió váltott ki, az Európai Bizottság kidolgozta a REPowerEU tervet, amelynek céljai között szerepel:

- az energiatakarékosság növelése,
- a tiszta energiára való átállás felgyorsítása,
- az EU energiaellátásának diverzifikálása.

A rövid- és középtávú pénzügyi és jogi intézkedésekkel alátámasztott tervtől azt várják, hogy segíteni fog Európának abban, hogy új, a kor kívánalmainak megfelelő energetikai infrastruktúrát és rendszert építsen ki.¹¹

2022 decemberében az uniós tagállamok energiaügyi miniszterei politikai megállapodást értek el az arra a tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, amely piaci korrekciós mechanizmust hoz létre a polgárok és a gazdaság túlzottan magas gázárakkal szembeni védelmére.¹²

Indokolás: aktuális kiegészítés

6.2.13. OKTATÁS, KUTATÁS, KULTÚRA, SPORT, IFJÚSÁG

114. oldal negyedik bekezdése az alábbiak szerint módosul

~~A 2021-2027 közötti időszakra ideiglenes megállapodás megkötésére került sor az Erasmus+ programról. Az új program befogadóbb lesz a korábnál és várhatóan megháromszorozza a résztvevők számát; így akár 12 millió embert is elérhet. Nemcsak a felsőoktatásra, hanem az oktatás és a képzés minden szintjére és típusára is kiterjed, amit az „Erasmus +” megnevezés is tükröz.~~

A 2021-2027 közötti időszakra vonatkozóan a Tanács és a Parlament 2021. április 13-án fogadta el az Erasmus-rendeletet. Az új Erasmus+ program befogadóbb lesz a korábnál és várhatóan megháromszorozza a résztvevők számát; így akár 12 millió embert is elérhet. Nemcsak a felsőoktatásra, hanem az oktatás és a képzés minden szintjére és típusára is kiterjed, amit az „Erasmus +” megnevezés is tükröz.

Indokolás: új fejlemény

6.2.13. OKTATÁS, KUTATÁS, KULTÚRA, SPORT, IFJÚSÁG

115. oldal második bekezdése az alábbiak szerint módosul

~~...Az EU többéves kutatási keretprogramot fogad el, amely az unió legfontosabb, tudományos kutatásokat finanszírozó eszköze. 2020 végén ideiglenes politikai megállapodásra került sor a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Európai Horizont, az uniós kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról szóló rendeletjavaslatról....~~

...Az EU többéves kutatási keretprogramot fogadott el, amely az unió legfontosabb, tudományos kutatásokat finanszírozó eszköze. A Horizont Európa az Európai Unió 2021 és 2027 közötti hétéves kutatási és innovációs keretprogramja 95,5 milliárd eurós keretösszeggel 2021 júniusában indult....

Indokolás: Új fejlemény

---

¹⁰ Arató, Koller: i. m., 280–281.

¹¹ Uniós intézkedések az energiaválság megoldásáért.

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowerEU-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_hu (letöltés ideje: 2023. január 27.)

¹² <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/energy-prices-and-security-of-supply/> A Parlament napirendjén 2023-ban – többek között – a megújuló energia témája is szerepel. (letöltés ideje: 2023. január 27.)

6.3.2. FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS **119. oldal első bekezdés utolsó mondata az alábbiak szerint módosul**

Legfontosabb eszköze a Humanitárius Segítségnyújtási Eszköz (HAI). **Az unió és országai az Oroszország által megtámadott Ukrajna és népe számára számos formában biztosít támogatást és humanitárius segítséget.**¹³

Indokolás: aktuális információ

7.2. AZ EURÓPAI UNIÓ A HAZAI INTÉZMÉNYEKBEN **128. oldal első bekezdése az alábbiak szerint módosul**

~~Az EKTB üléseit 53 szakértői csoport készíti elő, melyeket az adott területért felelős tárcák vezetnek. Az EKTB résztvevői helyettes államtitkárok, akik a közigazgatási államtitkári értekezlethez s végső soron a Kormányhoz terjesztik fel javaslatukat.~~

Az EKTB üléseit szakértői csoportok készítik elő, melyeket az adott területért felelős tárcák vezetnek. Az EKTB résztvevői helyettes államtitkárok, akik a közigazgatási államtitkári értekezlethez s végső soron a Kormányhoz terjesztik fel javaslatukat.¹⁴

Indokolás: új szabályozás

7.2. AZ EURÓPAI UNIÓ A HAZAI INTÉZMÉNYEKBEN **128. oldal harmadik bekezdése az alábbiak szerint módosul**

~~...2004 és 2006 között a Miniszterelnöki Hivatal keretében európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter felügyelte a területet, a Nemzeti Fejlesztési Hivatalt és az Európai Ügyek Hivatalának munkáját is. 2006-tól 2014-ig a Külügyminisztériumban (Külgazdasági és Külügyminisztériumban) önálló államtitkárság koordinálta a hazai EU-politikát. 2014-ben az európai integrációs ügyek kikerültek a Külgazdasági és Külügyminisztériumból, és azóta a Miniszterelnökséget vezető miniszter hatáskörébe tartoznak.~~

...2004 és 2006 között a Miniszterelnöki Hivatal keretében európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter felügyelte a területet, a Nemzeti Fejlesztési Hivatalt és az Európai Ügyek Hivatalának munkáját is. 2006-tól 2014-ig a Külügyminisztériumban (Külgazdasági és Külügyminisztériumban) önálló államtitkárság koordinálta a hazai EU-politikát. 2014-ben az európai integrációs ügyek átkerültek a Miniszterelnökséget vezető miniszterhez, jelenleg pedig az igazságügyi miniszter feladat- és hatáskörébe tartozik az európai uniós ügyek koordinációja. A brüsszeli állandó képviselőlet irányítása a Külgazdasági és Külügyminisztériumtól szintén az igazságügyi minisztériumhoz került át. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter a területfejlesztési miniszter.¹⁵

Indokolás: új szabályozás

---

¹³ Lásd például: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/index_hu (letöltés ideje: 2023. január 27.)

¹⁴ Az EKBT-ről az Európai Unió döntéshozatali tevékenységében való kormányzati részvétel összehangolásáról és az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságról szóló 1505/2022. (X. 20.) Korm. határozat rendelkezik.

¹⁵ 182/2022. (V.24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről

7.4. AZ UNIÓS TAGSÁG TAPASZTALATAI

135. oldal utolsó, 136. oldal első bekezdése az alábbiak szerint módosul

~~Az utóbbi években a *Visegrádi Négyek*¹⁶ számos stratégiai kérdésben alakítottak ki közös álláspontot, adtak ki az uniós döntéshozók álláspontjával ellentétben álló nyilatkozatot, ami hozzájárul e négy országnak az Európai Unión belüli különálló blokká formálódásához,¹⁷ ám e jelenség a közelmúlt jogállamisági vitái nyomán inkább Lengyelország és Magyarország relációjában manifesztálódik.~~

Az utóbbi években a *Visegrádi Négyek*¹⁸ számos stratégiai kérdésben alakítottak ki közös álláspontot, adtak ki az uniós döntéshozók álláspontjával ellentétben álló nyilatkozatot, ami hozzájárult e négy országnak az Európai Unión belüli különálló blokká formálódásához.¹⁹ E jelenség a közelmúlt éveinek jogállamisági vitái nyomán inkább Lengyelország és Magyarország relációjában manifesztálódott. Azonban az oroszok elleni szankciókat és Ukrajna támogatását érintő fellépések magyar kormány általi eltérő megítélése gyengíteni látszottak e kötelekeket.

Indokolás: új fejlemények

7.4. AZ UNIÓS TAGSÁG TAPASZTALATAI

137. oldal második bekezdése az alábbiak szerint módosul

...(például határőrök helyszínre küldését és pénzügyi hozzájárulást).

A 2022-es évben az Ukrajnát megtámadó Oroszország elleni szankciók és azok hatásai jelentettek újabb véleménykülönbségeket az EU és a magyar kormány között. A szankciókról – a vonatkozó uniós szabályozásnak megfelelően – konszenzusos formában születtek meg a döntések; azokat az összes tagállam állam-, illetve kormányfője megszavazta az Európai Tanácsban.²⁰

Az uniós tagság gazdasági hozadékát...

Indokolás: új fejlemény

---

¹⁶ www.visegradgroup.eu/hu (utolsó letöltés: 2016. augusztus 1.)

¹⁷ A szakirodalomban e jelenség az ún. differenciált integráció egyik típusaként, az ún. *változó geometriájú integrációként* ismeretes. Lásd: Alexander C. Stubb: A Categorization of Differentiated Integration. *Journal of Common Market Studies*, 34(1996)/2, 287–288.

¹⁸ www.visegradgroup.eu/hu (utolsó letöltés: 2016. augusztus 1.)

¹⁹ A szakirodalomban e jelenség az ún. differenciált integráció egyik típusaként, az ún. *változó geometriájú integrációként* ismeretes. Lásd: Alexander C. Stubb: A Categorization of Differentiated Integration. *Journal of Common Market Studies*, 34(1996)/2, 287–288.

²⁰ https://hungary.representation.ec.europa.eu/tajekoztatas-az-oroszorszaggal-szemben-bevezetett-unios-szankciokrol_hu; a szankciók elfogadásának menetéről lásd: https://hungary.representation.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Factsheet_sanctions_HU_2.pdf (letöltések ideje: 2023. január 27.)